

Vec C-399/24

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

7. jún 2024

Vnútroštátny súd:

Landesgericht Korneuburg

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

16. apríl 2024

Žalobkyňa a odvolateľka:

AirHelp Germany GmbH

Žalovaná a odporkyňa v odvolacom konaní:

Austrian Airlines AG

RAKÚSKA REPUBLIKA
LANDESGERICHT KORNEUBURG
(Krajinský súd Korneuburg, Rakúsko)

UZNESENIE

Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg) ako odvolací súd [omissis] vo veci žalobkyne **AirHelp Germany GmbH**, [omissis] D-10245 Berlín, [omissis] proti žalobkyni **Austrian Airlines AG**, [omissis] A-1300 Wien-Flughafen, [omissis] **vo veci 400 eur** [omissis] v konaní o odvolaní žalobkyne voči rozsudku Bezirksgericht Schwechat (Okresný súd Schwechat, Rakúsko) z 30. októbra 2023, 27 C 366/22h-13, na neverejnom zasadnutí prijal uznesenie:

[I] Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 ZFEÚ na rozhodnutie v prejudiciálnom konaní predkladá táto otázka:

„Má sa článok 5 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 (nariadenie o právach cestujúcich) vykladať v tom zmysle, že ide o „mimoriadnu okolnosť“, ak lietadlo, ktorým by mal byť let uskutočnený, bolo počas svojho bezprostredne predchádzajúceho letu zasiahnuté bleskom, čo viedlo k povinnej bezpečnostnej kontrole lietadla certifikovaným technikom, čo malo za dôsledok to, že lietadlo bolo na použitie uvoľnené až zhruba päť hodín po plánovanom odlete?“

[II] Konanie sa prerušuje až do vydania rozhodnutia o návrhu na začatie prejudiciálneho konania Súdny dvorom Európskej únie.

ODÔVODNENIE:

Cestujúci mal na 8. marca 2022 potvrdenú jednotnú rezerváciu na let OS 646 z Iași (IAS) do Viedne (Rakúsko) a OS 455 z Viedne na letisko (London-)Heathrow. Vzďialenosť medzi letiskom, kde let začínal, a cieľovým letiskom je viac ako 1 500 km, ale nie viac ako 3 500 km.

Let OS 646 mal 8. marca 2022 podľa plánu odletieť o 14:05 hod. z Iași a pristáť o 15:50 hod. vo Viedni (všetky časové zóny UTC; Londýn LT = UTC; Viedeň LT = UTC + 1h; Iași LT = UTC + 2h). V skutočnosti let – nakoniec pri použití náhradného lietadla – štartoval až o 22:25 *off-block*, o 22:45 hod. bolo lietadlo vo vzduchu, pristálo o 2[3]:53 hod. a do parkovacej pozície vo Viedni sa dostalo

o 23:59 hod. Dôvodom pre toto meškanie boli udalosti, ku ktorým došlo na bezprostredne predchádzajúcom lete OS 645 (plánovaný čas letu 11:45 – 13:15 hod.). Let OS 645 sa do pozície *off-block* z dôvodu technických problémov dostal o 15 minút neskôr. V čase pristátia v oblasti Iași prevládali snehové prehánky a búrková oblačnosť. Krátko pred pristátím bolo lietadlo letu OS 645 zasiahnuté bleskom. Po zasiahnutí bleskom sa musí vykonať technická bezpečnostná kontrola lietadla technikom, ktorý je certifikovaný pre konkrétne lietadlo. Trvanie tejto inšpekcie sa vopred nedá presne predvídať, prvotný odhad škôd sa uskutočňuje po prvej obhliadke približne 45 minút po pristátí. Po pristátí letu OS 645 v Iași o 13:47 hod. (s meškaním 32 minút) posádka po prvej obhliadke – uskutočnenej podľa štandardného postupu – nahlásila zásah bleskom technickému oddeleniu žalovanej vo Viedni, ktoré v dôsledku toho začalo kontrolu lietadla zmluvným technikom na mieste. Pri prvej obhliadke technikom boli zistené aj viditeľné škody na prístroji relevantnom pre bezpečnosť letu – *Pitot-Static-System*. Ide pri tom o plochu na vonkajšej strane lietadla, ktorá je zodpovedná za meranie atmosférického tlaku alebo výpočet rýchlosti; ak sú viditeľné poškodenia v tejto oblasti, určite sa musí vykonať dôkladná inšpekcia, a očakávajú sa ďalšie opravné práce. Predpokladané ukončenie kontroly, ktoré sa zadalo do systému, bolo uvedené na 19:45 hod., pričom jej výsledok nebol predvídateľný. Žalovaná preto už počas inšpekčných prác začala s preverovaním možnosti náhradnej prepravy pre cestujúcich letu OS 646, pričom odhliadnuc od možnosti zmeny rezervácie preverila aj neskoršie uskutočnenie letu OS 646 náhradným lietadlom, ktoré by sa premiestnilo z Viedne. Preverila možné alternatívne letecké spojenia v rámci jej systému predaja leteniek, v ktorom sú obsiahnuté všetky letecké spojenia, a to aj prestupné spoje, všetkých leteckých spoločností, ktoré využívajú tento predajný systém. Lety nízkonákladovými spoločnosťami, ako napríklad od Wizz Air alebo Blue Air, tam však nie sú zobrazené. Tieto preto žalovanou v rámci zmeny rezervácie nie sú preverované. Zo systému žalovanej nevyplývalo žiadne priame alebo nepriame náhradné letecké spojenie, ktorým by cestujúci mohol byť ešte v ten istý večer prepravený z Iași na letisko London-Heathrow (LHR). Žalovaná v rámci svojho predajného systému nepreverila ani možné spojenie na letisko London-Luton (LTN).

Wizz Air v skutočnosti 8. marca 2022 uskutočnila let W6 3653 z Iași na letisko London-Luton s plánovými časmi 14:45 – 18:15 hod. Nie je možné určiť, či by zmena rezervácie cestujúcich na tento let bola z časového hľadiska možná. Wizz Air uskutočnila let z Iași na letisko London-Luton aj 9. marca 2022 o 3:55 hod. s plánovaným priletom o 7:25 hod. (skutočný prilet o 7:11 hod.). Z dôvodu okolností, že z pohľadu žalovanej neboli dostupné vhodné možnosti náhradnej prepravy pre cestujúcich letu OS 646 z Iași do Viedne, respektíve na letisko London-Heathrow (LHR), a dostupnosť hotelov v Iași bola z dôvodu krízy na Ukrajine nízka, sa žalovaná rozhodla, že z Viedne premiestni náhradné lietadlo, aby let OS 646 každopádne mohla uskutočniť ešte 8. marca 2022 – aj keď s meškaním. Po zorganizovaní náhradného lietadla a náhradnej posádky, ktoré boli vo Viedni pripravené už o 15:45 hod., ako aj po získaní všetkých potrebných povolení, sa náhradný let mohol naplánovať na najskorší možný odlet o 19:30 hod. a očakávaný prilet o 21:00 hod.. V skutočnosti náhradné lietadlo odletelo

o 19:41 hod. z Viedne a do Iași priletelo o 21:22 hod. Čistý čas letu Viedeň-Iași predstavuje približne 1,5 hodiny. Minimálny čas na prípravu na odlet z Iași predstavuje 60 minút. Nový plánovaný čas odletu letu OS 646 s premiestneným náhradným lietadlom bol v dôsledku toho stanovený na 22:25 hod. Nakoniec bolo [letom] OS 646 prepravených 190 cestujúcich. Aj cestujúci... bol prepravený letom OS 646 do Viedne, ktorý bol uskutočnený s meškaním, a došiel tam (*on-block*) o 23:59 hod. Lietadlo zasiahnuté bleskom bolo už okolo 19:00 hod. technikmi znova uvoľnené na leteckú prevádzku, avšak s obmedzením, že môže uskutočniť len let do Viedne, aby sa tam podrobilo rozsiahlej inšpekcii. Keďže v tomto čase už boli k dispozícii všetky povolenia a letové plány pre uskutočnenie letu OS 646 náhradným lietadlom, žalovaná sa rozhodla, že aj preto, aby predišla ďalším neistotám (prípadne vzniknuté problémy na lietadle poškodenom bleskom, organizačné náklady vzniknuté na základe nového plánovania letu a rozdeľovania slotov), nevykoná žiadne ďalšie preprogramovanie tak, aby sa let uskutočnil pôvodným lietadlom. Pôvodne rezervovaný prípojný let cestujúceho, OS 455 (VIE-LHR), bol plánovaný od 16:30 hod. do 18:55 hod. a reálne sa uskutočnil od 16:28 hod. *off-block* do 18:39 hod. v Londýne (LHR) *on-block*. Tento let cestujúci zmeškal..., keďže s letom OS 646 pristál vo Viedni až o 23:59 hod. Žalovaná pre daného cestujúceho 8. marca 2022 o 18:14 hod. zarezervovala najskorší možný náhradný prípojný let OS 451 z Viedne na letisko London-Heathrow (LHR) na nasledujúci deň s plánovaným priletom o 8:15 hod. Cestujúci tak do svojho cieľa v Londýne (LHR) nakoniec docestoval o 8:02 hod.

Cestujúci pohľadávku, ktorá je predmetom žaloby, postúpil na žalobkyňu; tá postúpenie prijala.

Žalobkyňa sa domáhala – vychádzajúc z nariadenia (ES) č. 261/2004 (nariadenie o právach cestujúcich) – toho, aby jej bola priznaná suma 400,- eur, a v odôvodnení v podstate uviedla, že nešlo o mimoriadnu okolnosť; najmä že zásah bleskom nepredstavuje mimoriadnu okolnosť.

Žalovaná údajne tiež neprijala všetky primerané opatrenia na to, aby cestujúceho čo možno najrýchlejšie prepravila do cieľa jeho cesty. Predovšetkým platí, že nasledujúce spojenia by viedli k skoršiemu priletu do Londýna, pričom je sporné, že žalovaná ich preverila, respektíve cestujúcemu ponúkla:

- W6 3653 z IAS do LTN dňa 8. marca 2022, 16:45 – 18:15 hod.;
- OB 6831 z IAS do LHR dňa 8. marca 2022, 18:20 – 19:35 hod.;
- W6 3651 z IAS do LTN dňa 9. marca 2022, 5:55 – 7:25 hod.

Je zrejmé, že letisko London-Luton nebolo žalovanou automaticky preverené ako alternatívne letisko, hoci ide o letisko v rovnakom regióne (bez toho, aby sa k tomu uviedli konkrétne skutočnosti). Cestujúci by sa letom OB 8631 do Londýna dostal skôr. S týmto letom by ani neboli spojené žiadne ďalšie nepríjemnosti; išlo o priamy let. Cestujúci okrem toho v Londýne býva, preto by pre neho nebolo podstatné, kde v Londýne pristane. Cestujúcemu nebola

poskytnutá možnosť, aby sa prípadne mohol rozhodnúť aj pre náhradný let, keďže žalovaná mu tento neponúkla.

Žalovaná so žalobným návrhom nesúhlasila, navrhovala zamietnutie žaloby a namietala, že potrebná technická bezpečnostná kontrola, respektíve poškodenie bleskom sú nezvyčajné, respektíve že ich v tomto rozsahu nebolo možné naplánovať ani ovplyvniť, takže išlo o mimoriadne okolnosti v zmysle nariadenia o právach cestujúcich. Lietadlo poškodené bleskom mohlo byť na pravidelnú dopravu použité až 11. marca 2022 po ukončení inšpekčných a opravných prác. Z dôvodu nízkej návštevnosti letiska IAS vyplývalo len jedno možné alternatívne spojenie, a to let RO 708 (IAS-OTP) a následne let z OTP do VIE (?). V rovnaký deň však nebol k dispozícii prípojný let do „VIE“, a z tohto dôvodu v prípade ňou zorganizovaného lietadla na uskutočnenie letu OS 646 (s meškaním), ako aj prípoja letom OS 451 (VIE-LHR) 9. marca 2022 išlo napriek meškaniu o najrýchlejšiu možnú prepravu. Let W6 3653 neletel na LHR a okrem toho štartoval tak skoro, že zmena rezervácie vôbec nebola možná. Let OB 6831 sa neuskutočnil. Let W6 365 by viedol k ďalším nepríjemnostiam spojeným s prenocovaním v Iași, kde neboli k dispozícii žiadne hotelové kapacity; okrem toho by transfer z LTN na LHR viedol k neskoršiemu príchodu pasažiera do cieľa jeho cesty. Prijala teda všetky primerané opatrenia. Nesúhlasí (rovnako bez odôvodnenia), že by LHR a LTN obsluhovali rovnaký región; doba jazdy medzi obidvomi letiskami predstavuje podľa *Google Maps* 1 hod. 10 min.

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobný návrh zamietol a žalobkyňu zaviazal na náhradu trov konania. V zásade skonštatoval to, čo bolo uvedené v úvode a z právneho hľadiska usúdil, že zásah bleskom sa považuje za mimoriadnu okolnosť v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich. Keďže k nemu došlo na bezprostredne predchádzajúcom lete, vychádza sa z dostatočnej príčinnej súvislosti k poslednému vzniknutému meškaniu. Proaktívnym zorganizovaním náhradného lietadla žalovaná zabránila zrušeniu letu OS 646 a zaistila vykonanie letu ešte 8. marca 2022 – aj keď so značným meškáním. Ďalšia náhla zmena na bleskom poškodené lietadlo, ktoré bolo v skutočnosti už o 19:00 hod. opäť uvoľnené do prevádzky, sa pri zohľadnení vysokých organizačných nákladov, ktoré už vynaložila, neistoty existujúcej pri novom plánovaní v súvislosti s nevyhnutnými povoleniami a rozdeľovaním slotov, o ktoré by bolo potrebné žiadať, ako aj v záujme stability a spoľahlivosti letového plánu, nezdala byť prijateľnou. So zreteľnom na značné meškание, s akým bol vykonaný let OS 646 bolo potrebné skontrolovať aj zmenu rezervácie cestujúceho. Ako náhradná preprava prichádzali do úvahy len tie lety, ktoré odlietajú z rovnakého miesta ako zrušený let a pristávajú na rovnakom mieste priletu. V predmetnom prípade nebol k dispozícii priamy alebo prestupný let z Iași do Londýna LHR na 8. marca 2022. Ponuka leteckého spojenia s priletom na letisko, ktoré sa odlišuje od pôvodne rezervovaného cieľového letiska London LHR, konkrétne na London LTN, by nepredstavovala primerané opatrenie. To, či uvedené letiská obsluhujú rovnaký región, pritom nie je relevantné. Toto kritérium vymedzenia Súdny dvor Európskej únie použil v rámci objasnenia inej právnej otázky. Keďže nakoniec nebola k dispozícii ani žiadna skoršia následná preprava

z Viedne na letisko London LHR, než skutočne ponúknutý a využitý náhradný let OS 451, žalovaná aj v tomto bode prijala všetky pre ňu primerané opatrenia, a preto sú splnené podmienky článku 5 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich a žalobný návrh bol zamietnutý.

Proti tomuto rozsudku smeruje **odvolanie** žalobkyne, ktoré je založené na odvolacom dôvode spočívajúcom v nesprávnom právnom posúdení a ktorým žalobkyňa navrhuje zmeniť napadnutý rozsudok v tom zmysle, že sa žalobnému návrhu vyhovie; subsidiárne navrhuje zrušenie rozsudku.

Žalovaná navrhuje odvolanie zamietnuť.

Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg) má ako **odvolací súd** rozhodnúť o nároku žalobkyne na druhom a poslednom stupni.

O prejudiciálnej otázke:

Objasnenie otázky, či zásah bleskom v zásade môže zakladať mimoriadnu okolnosť, je pre odvolací súd už len preto nevyhnutnou podmienkou pre konkrétne vyriešenie veci, lebo v prípade zápornej odpovede na otázku môže napadnutý rozsudok bez ďalších úvah zmeniť tak, že žalobe vyhovie. V prípade kladnej odpovede by sa navyše malo preskúmať, či žalovaný letecký dopravca prijal všetky primerané opatrenia, čo odvolací súd na základe zisteného skutkového stavu každopádne nevyklučuje, a teda okamžité vyhovie žalobe – bez ohľadu na otázku, či vôbec išlo o mimoriadnu okolnosť – by neprichádzalo do úvahy.

Vnútroštátny súd vychádza skôr z predpokladu, že v prípade zásahu blesku ide o mimoriadnu okolnosť v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich [Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg) 24. októbra 2019, 21 R 222/19y; naposledy 21. júla 2020, 22 R 209/20i]. Otázku však iné rakúske súdy riešia protichodne [napríklad Bezirksgericht für Handelssachen Wien (Okresný obchodný súd Viedeň) 31. marca 2017, 11 C 227/16m = RRa 2018, 289].

Odvolací súd zvažuje, že sa na základe nižšie uvedených úvah prípadne odkloní od svojej doterajšej ustálenej judikatúry:

Civilné letectvo prepravuje cestujúcich odjakživa pri používaní aerodynamického vztlaku; v skratke povedané využíva obtekanie krídel vzduchom. Z toho je možné usúdiť, že stav atmosféry je bežnou aktivitou leteckej dopravy. Nestále podmienky atmosféry, a tým aj blesky, by sa preto mohli pričítať do sféry leteckého dopravcu; s tým spojené poškodenie lietadla by sa svojou povahou alebo pôvodom týkali bežnej aktivity leteckého dopravcu a tým odlišovali od kolízie s vtákom (pozri rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 4. mája 2017 vo veci C-315/15 *Pešková a Peška*, bod 24).

So zreteľom na to, že za daných okolností sú nevyhnutné prírodovedecké dôkazy, vykonaním ktorých by odvolací súd po zrušení napadnutého rozsudku poveril súd

prvého stupňa, je potrebné objasnenie zo strany Súdneho dvora Európskej únie, pokiaľ ide o otázku, či zásah bleskom v zásade môže viesť k mimoriadnej okolnosti v zmysle článku 5 ods. 3 nariadenia o právach cestujúcich.

[*omissis*] [vnútroštátne procesné právo]

Landesgericht Korneuburg (Krajinský súd Korneuburg), oddelenie 22

Korneuburg, 16. apríla 2024

[*omissis*] **sudca**

PRACOVNÝ DOKUMENT